

Η ΓΙΟΡΤΗ ΤΩΝ ΑΓΓΙΓΜΑΤΩΝ

ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ

*

- ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΞΕΡΕΙ; ΠΟΙΟΣ ΤΟ ΞΕΡΕΙ;, Εκδόσεις Πατάκη, 2024
ΚΑΤΩ ΑΠΟ ΤΙΣ ΣΤΑΧΤΕΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2023
ΠΡΙΝ ΣΒΗΣΟΥΝ ΤΑ ΦΩΤΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2022
ΜΑΥΡΟ ΦΩΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2021
ΜΠΛΕ ΛΟΥΛΟΥΔΙ – ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΟ 2048, Εκδόσεις Πατάκη, 2020
ΑΓΑΠΗ ΜΕΔΟΥΣΑΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2019
ΝΥΧΤΑ ΜΕ ΠΕΝΤΕ ΦΕΓΓΑΡΙΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2018
ΣΑΛΟΣ ΘΕΟΥ – Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΜΙΚΗΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2017
ΔΥΟ ΜΟΝΟ ΔΑΚΡΥΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2016
ΤΑΞΙΔΙ ΜΕΛΙΤΟΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2015
ΜΑΥΡΟ ΚΟΥΤΙ, Εκδόσεις Πατάκη, 2015
ΑΛΛΕΓΚΡΑ, Εκδόσεις Πατάκη, 2014
ΚΟΚΚΙΝΟΣ ΚΑΒΟΥΡΑΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2013
ΟΠΛΩΝ ΚΡΙΣΙΣ, Εκδόσεις Πατάκη, 2012
ΕΤΣΙ ΚΑΝΟΥΝ ΟΛΕΣ, Καστανιώτης, 2011
Η ΕΒΔΟΜΗ ΑΙΣΘΗΣΗ – ΤΡΟΙΚΑ ΜΟΙΡΑ, Καστανιώτης, 2010
Ε. ΠΡΟΕΔΡΕΙ, Καστανιώτης, 2009
ΛΕΥΚΟ ΚΟΤΣΥΦΙ, BLUE TREE, ΜΑΥΡΟ ΚΑΡΑΒΙ, Καστανιώτης, 2008
ΘΗΛΥΚΟ ΠΟΚΕΡ, Καστανιώτης, 2006
ΖΗΤΟΥΝΤΑΙ ΑΛΧΗΜΙΣΤΕΣ, Καστανιώτης, 2005
ΒΑΜΠΙΡ ΚΑΙ ΚΑΝΙΒΑΛΟΙ, Καστανιώτης, 2004
ΤΑΝΓΚΟ ΤΟΥ ΤΣΕ – ΑΠΟ ΤΗΝ ΤΑΝΙΑ ΣΤΗΝ ΤΙΝΑ, Καστανιώτης, 2002
Η ΓΥΝΑΙΚΑ ΤΗΣ ΟΓΔΟΗΣ ΜΕΡΑΣ, Καστανιώτης, 2001
Μ^ο, γυναικείο αντιμυθιστόρημα, Καστανιώτης, 1999
ΤΟ ΧΑΜΕΝΟ ΜΠΛΟΥΖ, Καστανιώτης, 1997
Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΝΟΕΜΒΡΗΣ, Καστανιώτης, 1996
Ο ΣΩΣΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙ ΔΑΙΜΟΝΕΣ ΤΟΥ ΠΑΘΟΥΣ, Καστανιώτης, 1995
THE DREAM – ΣΚΙΕΣ ΣΤΗΝ ΑΘΗΝΑ, Καστανιώτης, 1994
ΜΕΤΑ, Νέα Σύνορα, 1992
Ο ΣΟΣΙΑΛΙΣΜΟΣ ΣΤΟ ΚΑΤΩΦΛΙ ΤΟΥ 2000, Σύγχρονη Εποχή, 1983
ΣΟΣΙΑΛΙΣΤΙΚΗ ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΚΑΙ ΓΡΑΦΕΙΟΚΡΑΤΙΑ,
Σύγχρονη Εποχή, 1982
ΠΡΟΒΛΗΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ, Σύγχρονη Εποχή, 1979

ΜΙΜΗΣ ΑΝΔΡΟΥΛΑΚΗΣ

*Η γιορτή
των αγγιγμάτων*

Παραλλαγές και παράφωνες νότες
στο ίδιο θέμα, τη Θηλυκότητα

Θέση υπογραφής δικαιούχου δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας
εφόσον αυτή προβλέπεται από τη σύμβαση

Το παρόν έργο πνευματικής ιδιοκτησίας προστατεύεται κατά τις διατάξεις της ελληνικής νομοθεσίας (Ν. 2121/1993 όπως έχει τροποποιηθεί και ισχύει σήμερα) και τις διεθνείς συμβάσεις περί πνευματικής ιδιοκτησίας. Απαγορεύεται απολύτως άνευ γραπτής αδείας του εκδότη η κατά οποιονδήποτε τρόπο ή μέσο (ηλεκτρονικό, μηχανικό ή άλλο) αντιγραφή, φωτοανατύπωση και εν γένει αναπαραγωγή, εκμίσθωση ή δανεισμός, μετάφραση, διασκευή, αναμετάδοση στο κοινό σε οποιαδήποτε μορφή και η εν γένει εκμετάλλευση του συνόλου ή μέρους του έργου.

Εκδόσεις Πατάκη – Σύγχρονη ελληνική λογοτεχνία
Πεζογραφία – 618

Μίμης Ανδρουλάκης, *Η γιορτή των αγριγμάτων. Παραλλαγές
και παράφωνες νότες στο ίδιο θέμα, τη Θηλυκότητα*

Υπεύθυνος έκδοσης: Κώστας Γιαννόπουλος

Σχεδιασμός εξωφύλλου: k2design

Copyright© Σ. Πατάκης ΑΕΕΔΕ (Εκδόσεις Πατάκη)

και Μίμης Ανδρουλάκης, Αθήνα, 2025

Πρώτη έκδοση από τις Εκδόσεις Πατάκη,

Αθήνα, Νοέμβριος 2025

K.E.T. K148 K.E.Π. 770/25 ISBN 978-618-07-1464-7

ΠΑΝΑΓΗ ΤΣΑΛΔΑΡΗ (ΠΡΩΗΝ ΠΕΙΡΑΙΩΣ) 38, 104 37 ΑΘΗΝΑ,

ΤΗΛ.: 210.36.50.000, 801.100.2665, 210.52.05.600, ΦΑΞ: 210.36.50.069

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΔΙΑΘΕΣΗ: ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ 16, 106 78 ΑΘΗΝΑ, ΤΗΛ.: 210.38.31.078

ΥΠΟΚ/ΜΑ: ΚΟΥΡΤΣΑΣ (ΤΕΡΜΑ ΠΟΝΤΟΥ - ΠΕΡΙΟΧΗ Β' ΚΤΕΟ), 57009 ΚΑΛΟΧΩΡΙ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ, Τ.Θ. 1213,

ΤΗΛ.: 2310.70.63.54, 2310.70.67.15, 2310.75.51.75, ΦΑΞ: 2310.70.63.55

Web site: <http://www.patakis.gr> • e-mail: info@patakis.gr, sales@patakis.gr

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ: Η νυχτερινή επισκέπτρια στο «μοναστήρι»	11
--	----

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ιστορίες μικρού μήκους από τη «μαύρη ήπειρο»

Όλγα: η «αγία» που αγαπούσε τα κορίτσια	23
Νέλλη: κόρη-«φαλλός» για τη «μητέρα»	38
Εύη: Η εξιδανίκευση κι ο κρυμμένος μαζοχισμός . . .	48
Η κοσμήτωρ: Απώλεια εαυτού και κρίση απο-προσωποποίησης	62
Η Άντα με τις γόβες: Υπάρχει γυναικείος φετιχισμός;	78
Φένια, η ιδιοφυής: Το αίνιγμα της κλεπτομανίας . . .	91
Κορίτσι για Νόμπελ. Πόρνη σ' έναν παράλληλο κόσμο	100
Κατερίνα, το αμάρτημα χωρίς όνομα	112
Αλίκη: Το όργιο της Μαρίας Τερέζας των Εξαρχείων	125
Η Χριστίνα στο βασίλειο των φαντασιώσεων	135

Σόνια, η τηλεστάρ και το απρόσμενο μνημονικό ίχνος	147
Κλαίρη: οι ιδεο-ψυχαναγκαστικές φοβίες μιας καλλονής	161
Λίζυ – Άννα: μιμητική επιθυμία, εγκατάλειψη και τραγωδία	171
Καίνε τη βιβλιοθήκη!	189
Το κορίτσι με το καλάμι	193

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟ

Αναζητώντας το νήμα
στον ψυχο-σεξουαλικό κόσμο
της γυναίκας

Ψυχανάλυση και νευροεπιστήμες: Ένας διάλογος πέρα από την «Επίδουρο»	202
Ο «άγνωστος» κόλπος	206
Το κορίτσι συναντά τον Οιδίποδα και στον 21ο αιώνα;.	217
Επιθυμία και ενοχή	227
Γυναικεία ομοφυλοφιλία: αντίστροφες και πρόσκαιρες ισορροπίες	238
Ο γυναικείος ναρκισσισμός	248
Γονίδια και νευρώνες: Απολαύσεις και τραύματα από μακριά ή από το πουθενά	259
ΥΣΤΕΡΟΓΡΑΦΟ: Το μοτίβο της μοίρας	281

Όταν ο πόθος ξυπνά,
η αγάπη κάνει πως κοιμάται.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Η νυχτερινή επισκέπτρια στο «μοναστήρι»

Πάει κι η τρίτη των Χριστουγέννων με ωραίες ιστορίες γυναικών γύρω από το τζάκι – με παραλλαγές και παράφρονες νότες στο ένα και μοναδικό θέμα, τη *Θηλυκότητα*.

Πάντως, αναρωτιέμαι ακόμη αν μπορούν να μεταφραστούν σε λέξεις όλες οι κινήσεις στον ψυχικό κόσμο κι εκεί, πάνω στον σκεπτικισμό μου, αποκοιμήθηκα ενώ θαύμαζα από ψηλά τη λευκή νύχτα, εδώ στο «μοναστήρι», στην απότομη κατεβασιά του Κίσσαβου στη θάλασσα. Λευκή καθώς το φεγγάρι παίζει κρυφτό με την πυκνή χιονόπτωση και το Αιγαίο αφρίζει κατάσπρο κάτω απ' τα πόδια μας στην ακτή της αρχαίας Μελίβοιας.

Πρέπει να μπήκα στον βαθύ ύπνο μ' ένα όνειρο καλοκαιρινής νύχτας – ανάστροφα με τις εποχές τα όνειρά μου –, όταν ένιωσα έντονα δυο μάτια καρφωμένα πάνω μου και ξύπνησα, όπως συμβαίνει στους περισσότερους ανθρώπους. Ήταν δυο κατακόκκινα μάτια. Πάλι αυτή, δεύτερη νύχτα.

Ανέβηκε από τη μικρή πέτρινη σκάλα στη βεράντα του τρίτου –ισόγειοι όλοι οι όροφοι του «μοναστηριού» στην ανιούσα-κατιούσα της απότομης βουνοπλαγιάς– και τώρα ασάλευτη, αδιάφορη για το λευκό φόρεμα στη γούνα της, έχει στυλώσει το βλέμμα της στο δικό μου. Μετενσάρκωση μου φαίνεται μιας άλλης, το ίδιο όμορφης και δαιμονικής, που της έσωσα τη ζωή πριν από εξήντα πέντε χρόνια, πάλι γιορτινές μέρες. Παράτηταν μεταφυσικό μυστήριο, βέβαια, να περάσει η ψυχή της δύο άγρια πελάγη κι από τη Δίκη της Κρήτης να βρεθεί στον Κίσαβο. Δεν άντεχα, εννιάχρονος, να τη δω πνιγμένη από τη «γραβάτα», τη συρμάτινη θηλιά που έστησαν τα επιδέξια χέρια του πατέρα μου σ' ένα στενό πέρασμα, κι έτσι την ώρα που βραδιάζει, όταν οι μεγάλοι ρακόπιναν περιμένοντας την Πρωτοχρονιά, πήρα τη χιονισμένη ανηφοριά και κατέστρεψα μ' ένα κοντάρι την παγίδα.

Το θυμήθηκε έπειτα από δεκαετίες κι ο πατέρας μου στην Εντατική(!), όπου βρέθηκε ύστερα από ένα απερίσκεπτο κυνήγι με κακοκαιρία, κι όταν μισάνοιξε τα μάτια του και με αντίκρισε να 'χω καταφθάσει από την Αθήνα, έσκασε ένα πονηρό χαμόγελο και μου ψιθύρισε: «Εσύ χάλασες τότε την παγίδα!» Νύξη δεν μου είχε κάνει στην προ-εφηβεία μου, ούτε ποτέ άλλοτε. Τότε, Χριστούγεννα του '60, οι χωριανοί ικέτευαν τον πατέρα μου: «Πιάσ' τη, Γρηγόρη, μας έχει ρημάξει, δεν υπολογίζει ούτε τσοπανόσκυλα ούτε τουφέκια». Κι ο ηγούμενος: «Σώσε μας, η τρισκατάρατη τρυπώνει από το πουθενά στο περιφραγμένο με μαντρότοιχο μονα-

στήρι, μέχρι και στην κλειδαμπαρωμένη εκκλησιά, δεν σέβεται τίποτα, περιφέρεται και μαγαρίζει ακόμα και το Ιερό».

Τα κατακόκκινα μάτια βρίσκονται πάντα καρφωμένα πάνω μου και το μόνο που διαβάζω στην αισώπεια γλώσσα τους είναι ο σαρκασμός: «Ματαιοπονείτε ότι θα βρείτε το μυστικό του φύλου μου, του θηλυκού. Είστε κι εσείς σαν εμάς. Τα σταφύλια που δεν φτάνουμε, αυτά που κρέμονται ψηλά, τα βγάζουμε ξινά».

Έχει δίκιο. Εδώ και χιλιάδες χρόνια τα γλυκά σταφύλια της θηλυκότητας τα βγάζουμε ξινά ή γλυκόξινα.

Πώς να εξηγήσεις ότι ενώ άντρες και γυναίκες βγαίνουμε από τη μήτρα της μάνας μας κι ενώ πολλών οι αρχαϊκοί πρόγονοι λάτρευαν τη Μητέρα θεά, στη συνέχεια πίστεψαν ή έστω γοητεύτηκαν από τον ωραίο εβραϊκό βιβλικό μύθο της Γένεσης, που θέλει τον Θεό να πλάθει τη γυναίκα από το πλευρό του άντρα και να τη φορτώνει εξαρχής με την αβάσταχτη Ενοχή του προπατορικού αμαρτήματος;

Κι αυτός ο μύθος –όπως ο άλλος της Γένεσης που μεταμορφώνει το «Γενηθήτω φως!» σε Big Bang– επιζεί σε σύγχρονες εκδοχές της επιστήμης και της κουλτούρας, μέχρι και στην ανατρεπτική, αποσυνάγωγη, άθρησκη Ψυχανάλυση που παρουσίαζε τη γυναίκα ως «ελλειμματικό άντρα», «μια απουσία – απουσία πέους», και φορτώνει τη θηλυκότητα επίσης με μια θεμελιώδη ενοχή από την κούνια της.

Απίθανο ακούγεται, αλλά η θηλυκότητα δεν αποτελεί μόνο το πιο αιγιματικό στοιχείο της ανθρώπινης

κατάστασης, μα και τον προμαχώνα όλων των προκαταλήψεων, όλων των μυθολογιών στη θρησκεία, την επιστήμη, την τέχνη. Ακόμα κι ο μεγαλοφυής Σίγκμουντ Φρόυντ, ο οποίος επαναστατικοποίησε τη σκέψη μας για το Ασυνείδητο και τη Σεξουαλικότητα, δεν ήταν απαλλαγμένος από προκαταλήψεις, έπεφτε σε διαρκείς ταλαντεύσεις για τη θηλυκότητα κι ύστερα άρχισε να εξομολογείται την αδυναμία του στο θέμα «γυναίκα» και να μας παραπέμπει, αν θέλουμε να μάθουμε γι' αυτές, στους ποιητές – σχήμα λόγου μάλλον για τη μεγάλη Λογοτεχνία, αφού γνώριζε τον κίνδυνο από τις ποιητικές εξιδανικεύσεις. Ή μας καλούσε να περιμένουμε 100 χρόνια(!) την εξέλιξη της επιστήμης, ώστε οι «μελλοντικοί ερευνητές» νευροεπιστήμονες να μας δώσουν ασφαλείς απαντήσεις για το τι επιτέλους θέλουν αυτές, δηλαδή για τη γυναικεία επιθυμία. Εμμέσως προαναγγέλλει έναν μελλοντικό διάλογο ψυχαναλυτών, ψυχολόγων γενικά και νευροεπιστημόνων, κάτι που απέφευγαν επί δεκαετίες και οι δύο πλευρές όπως ο Διάβολος το λιβάνι, και παρά τη ροπή της εποχής του και του ίδιου προσωπικά προς μια υπερ-θεωρητική δομή, καλεί ουσιαστικά την Ψυχανάλυση να βγει από ένα κλειστό, «φιλοσοφίζον» δογματοποιημένο άβατο και να υποβληθεί στη δοκιμασία της ανθρώπινης εμπειρίας και των «σκληρών» επιστημών, όπως της νευροβιολογίας.

Να, όμως, που πέρασαν τα 100 χρόνια –ας τα προεκτείνουμε έστω μέχρι το 2033, γιατί έκανε σχετική δήλωση και το 1933– κι ήρθε η ώρα να λογαριαστούμε με

την εκκρεμότητα του Φρόνυτ για τον ψυχο-σεξουαλικό κόσμο της γυναίκας.

Κάποια αναγνώστρια ίσως βιαστεί να μου πετάξει: «Κι εσύ γιατί φυτρώνεις εκεί που δεν σε σπέρνουν, από πού κι ως πού αντλείς το δικαίωμα να μιλήσεις για μας, για τη θηλυκότητα;»

Θα σας απαντούσα: «Ως ταπεινός, επίμονος παρατηρητής και θαυμαστής της θηλυκότητας σ' όλες της τις διαστάσεις, τις παραλλαγές και παρεκκλίσεις», αλλά υπάρχει κάτι ισχυρότερο στην περίπτωση μου: Είμαι γιος μοδίστρας, πάει να πει ασκήθηκα από την πρώιμη παιδική μου ηλικία να αποκωδικοποιώ τον ψίθυρο των γυναικών μπροστά στον καθρέφτη, όταν στην πρόβα μαζί με τα ρούχα τους βγάζουν και τα μύχια της ψυχής τους.

Θυμηθείτε την πρόβα της Μελίνας, ενώ το παλιό μας σπίτι έσταζε, στα φορέματά της για το «Χριστός ξανασταυρώνεται», όπως την περιγράφω στο Πρώτο Βιβλίο της Αυτοβιογραφίας μου (*Πριν σβήσουν τα φώτα*). Λαθροθεατής, λαθρακροατής της πρόβας, δεν άφηνα τίποτα να πέσει κάτω. Δεν υπάρχει, σας διαβεβαιώ, ούτε ένα θέμα σ' αυτό το βιβλίο, ακόμα και το πιο τολμηρό, που να μην έχει αγγίξει την παιδική φαντασία μου.

Το κίνητρό μου ωστόσο για την έρευνα στο θέμα «θηλυκότητα» είναι πολύ ευρύτερο. Θα συμφωνήσετε ότι η ερμηνεία του εαυτού μας –και της ψυχο-σεξουαλικής του συνιστώσας–, η ερμηνεία γενικότερα της ανθρώπινης κατάστασης και του κόσμου συνιστά αναπό-

σπαστο μέρος της αέναης κίνησης για την αλλαγή τους προς το καλύτερο.

Μη σκεφτείτε, λοιπόν, πως ανακάλυψα τώρα τη γυναικεία θεματολογία. Στη δεκαετία του '90 και στις αρχές του αιώνα, μια σειρά βιβλίων μου (*The Dream, Σωσίας, Μ'*, *Γυναίκα της Όγδοης Μέρας, Θηλυκό Πόκερ*) αποτέλεσαν επιμέρους διόδους στα πιο διαφορετικά πεδία της θηλυκότητας – έρωτας, οικογένεια, εργασία, μαθηματικά, επιχειρείν, ρίσκο, Ηγεσία. Ανέλαβα τότε τη δέσμευση-τάμα να συγγράψω ένα γενικότερο βιβλίο για τον ψυχο-σεξουαλικό κόσμο της γυναίκας, κάτι όμως που υποχρεώθηκα να αναβάλω για δύο δεκαετίες. Πρώτον, γιατί ξεκινούσε η Αποκωδικοποίηση του Γονιδιώματος, ενώ γινόταν ευρύτερα κατανοητή η νευροπλαστικότητα του εγκεφάλου, δηλαδή η ευπλαστότητα, αυτομεταβολικότητα και αυτοαναγέννηση των νευρωνικών του κυκλωμάτων και των συναπτικών τους συνδέσεων. Επίσης υπέθετα ότι έρχεται μια νέα ωρίμαση και δημιουργική αναθεώρηση της ψυχαναλυτικής θεωρίας.

Την οριστική απάντηση αν επιβεβαιώθηκαν ή όχι αυτές οι προσδοκίες θα την έχετε στο τέλος του βιβλίου. Προτρέχω ωστόσο και σας αποκαλύπτω: Υπήρξε μεγάλη επιστημονική πρόοδος, αλλά... αδιαφοροποιήθη ως προς το φύλο! Επιστήμη και κουλτούρα δίχως φύλο ή μάλλον με δυσφορία φύλου. Ο «δικαιωματισμός», ιδιαίτερα στη «γουόκ» εκδοχή του, αυτοπαγιδεύτηκε και εξαφάνισε τα φύλα, θεωρώντας τη θηλυκότητα ντεμοντέ θέμα της μεταπολεμικής καταναλωτικής εποχής

της Δύσης, με εμβληματικές μορφές τη Μαίριλυν Μονρόε και την Μπριζίτ Μπαρντό!

Δεύτερη αιτία που ανέβαλα ήταν οι ψυχοφθόρες δικαστικές και άλλες περιπέτειες του ειρωνικού κι αλληγορικού *M'*, απροσδόκητες και απολύτως παράλογες. Και τρίτη και κυριότερη, η έγκαιρη πρόγνωσή μου για την επερχόμενη Μεγάλη Καταιγίδα, τη Μεγάλη Κρίση η οποία άλλαξε ριζικά τις πνευματικές μου προτεραιότητες. Οπότε ήρθε στην ώρα του, τώρα, το βιβλίο *Η γιορτή των αγγιγμάτων*, η δική μου σπουδή στη θηλυκότητα.

Είχα προγραμματίσει το βιβλίο αυτό να αποτελείται από δύο μέρη. Στο πρώτο θα αφηγούμουν ιστορίες γυναικών από βιωμένες εμπειρίες, όχι συνειδητές φαντασιώσεις. Στο δεύτερο θα αναζητούσα τον μίτο στον Λαβύρινθο του ψυχο-σεξουαλικού κόσμου των γυναικών με τη γλώσσα της Ψυχανάλυσης και της Νευροεπιστήμης.

Απευθύνθηκα, λοιπόν, τώρα, μεταξύ άλλων, στον παλιόφιλο Χάρη, καθηγητή της Νευροχειρουργικής, τον «γιο του καφετζή», και του ζήτησα μισοαστεία μισοσοβαρά να μου δανείσει μερικές ιστορίες του από τη «μαύρη ήπειρο», όπως αποκαλούσε τη γυναικεία ψυχολογία ο Φρόυντ.

«Σου προτείνω να πούμε, όλες και όλοι, μια ωραία παρέα, τις ιστορίες μας – ρεφενέ γύρω απ' το τζάκι στο “μοναστήρι” μου. Εκεί στο δάσος με τις καστανιές, τις μηλιές, τις κερασιές, παλιό κτήμα του παππού της Όλιας, “επέन्दυσα” τέσσερις δεκαετίες ιατρικής για να αποσυ-

ρόμαστε με καλούς συνομιλητές, μα το 'χω ανενεργό. Μια η κρίση, μια η πανδημία... Άσε, λοιπόν, να κανονίσω εγώ τη συντροφιά για τις Γιορτές. Θα σου έχω και μια έκπληξη από τη Βρετανία με το όνομα Μέλανι, η μάνα της Ελληνίδα. Μόνο τα όνειρα γυναικών-ασθενών μου να σου αφηγηθώ, θα σου φύγει το καφάσι».

«Χάρη, δεν θέλω όνειρα, αν και μπορεί να αποκαλύψουν μεταμφιεσμένες επιθυμίες. Η γλώσσα τους όμως είναι συμβολική και θα μπλέξουμε στις αποκρυπτογραφήσεις. Δεν θέλω τώρα ούτε ψυχωσικές ούτε ακραία διαστροφικές περιπτώσεις».

«Μα οι διαστροφές είναι το αλατοπίπερο».

«Ασφαλώς αναζητούμε πάντα την αλληλουχία φυσιολογικού-παθολογικού, αλλά το διεστραμμένο σενάριο πάσχει από φαντασιωτική ένδεια, ο λόγος του υποχωρεί μπροστά στη σκηνοθετική τελετουργία, στις στερεότυπες, επαναλαμβανόμενες φράσεις-φετίχ».

«Και ποιες γυναίκες πιστεύεις διαθέτουν φαντασιωτικό πλούτο και θα μας επιφυλάξουν απροσδόκητες καταστάσεις;»

«Σ' αυτό το συγκεκριμένο βιβλίο θέλω να "μιλήσουν" αβίαστα, χωρίς εξωτερικό καταναγκασμό οι ασυνείδητες φαντασιώσεις. Να "βγει" το Ασυνείδητο απερίσπαστο, δίχως σοβαρή εξωτερική πίεση, λόγου χάρη από ακραία φτώχεια, κοινωνική ταπείνωση, μετανάστευση, εξάρτηση από ουσίες, κακοποίηση, καθυστέρηση. Αυτή τη φορά δεν θέλω γυναίκες του Τραγικού Κύκλου: ούτε "Κλυταιμνήστρες", "Ελένες", "Ηλέκτρες", "Πηνελόπες", ούτε προπαντός "Μήδειες". Κι ας κυριάρχησαν

οι τελευταίες στην επικαιρότητα με τις βρεφοκτονίες τους. Ούτε γυναίκες-θύματα, ούτε γυναίκες θύτες. Θα κάνουμε αφαίρεση από την πιο σκληρή κοινωνική πραγματικότητα και θα συγκεντρωθούμε σε γυναίκες με προσόντα, καλλιέργεια, ανεξαρτησία, ας πούμε κανονικές γυναίκες της “μεσαίας τάξης”».

«Το κατάλαβα, αλλά μη μας σφίγγεις τα λουριά».

Ε, θα πήγαινε πολύ να παριστάνουμε τους νέους μαρκήσιους Ντε Σαντ κι ούτε διαθέτουμε την αισθητική λεπτότητα του Μαρσέλ Προυστ για να μετατρέψουμε τους αναγνώστες σε λαθρο-αχροατές των σαδομαζοχιστικών σκηνών του βαρόνου Ντε Σαρλύς ή των «περίεργων» της δεσποινίδος Βεντέιγ στα «Σόδομα και Γόμορρα» από το *Αναζητώντας τον χαμένο χρόνο*.

Οι αναγνώστριες, οι αναγνώστες θα κρίνουν βέβαια αν το Δεκαήμερο στο «μοναστήρι» υπήρξε δημιουργικό, αλλά είμαι σίγουρος πως καθεμιά τους, καθένας τους θα παρακινηθεί να θυμηθεί και ίσως, μ’ έναν καφέ, μ’ ένα ποτήρι κρασί, να αφηγηθεί στις συντροφικές του τις δικές του βιωμένες εμπειρίες, οπότε θα πολλαπλασιάσουν σε πολλές χιλιάδες τις ιστορίες των γυναικών αυτού του βιβλίου, κατά το θαύμα των άρτων στον Γάμο της Κανά.

Οι αφηγητές, γυναίκες και άντρες, μες στην εναλλαγή τους ανέδειξαν λεπτές περιοχές του θηλυκού φαντασιακού. Ο Χάρης, ο καθηγητής, ήταν μια έκπληξη. Αυτοσυστήνεται στο κοινό ως «γιος του καφετζή» με μια σπάνια περίπτωση γυναικείας ομοφυλοφιλίας από τα παιδικά του χρόνια στον γενέθλιο τόπο, το κυκλα-

δίτιχο νησί του. Έξοχος οικοδεσπότης, αλλά... μου επιβεβαίωσε πως στο μυαλό και του πιο ορθολογικού και σοβαρού ανθρώπου παρεισφρέουν μερικά θεοπάλαβα δευτερόλεπτα που τον σπρώχνουν να βγαίνει από τον εαυτό του και να κάνει ανεξήγητες πράξεις. Ο Χάρης, λοιπόν, τώρα θα πληροφορηθεί ταυτόχρονα με τους αναγνώστες ότι είχα αντιληφθεί και σιώπησα ότι η θερμότητα της φιλοξενίας, ακόμα και η υψηλή ποιότητα των δεσμών στον ξυλόφουρνο, υποστηρίζονταν από έναν παράδοξο πνευματικό κανιβαλισμό που ίσως ήθελε να προαναγγείλει συμβολικά το τέλος των βιβλίων!

Τονίζω το *ίσως* και απευθύνομαι ιδιαίτερα στους φίλους που στοιχημάτιζαν πως το βιβλίο μου του 2025, το επόμενο μετά την Αυτοβιογραφία μου, θα είχε ως θέμα την Τεχνητή Νοημοσύνη. Το χάσατε το στοίχημα! Όταν οι πολλοί εκστασιάζονται με τη μοδάτη εκδοχή της ΤΝ, εμείς στρεφόμαστε με δέος στο μεγαλύτερο θαύμα, στο απροσμέτρητο Σύμπαν, στον ανθρώπινο εγκέφαλο και μάλιστα στη θηλυκή πολυτροπία του.

Η μεταμεσονύχτια επισκέπτρια με τα κόκκινα μάτια ήρθε για τρίτη φορά τις πρώτες πρωινές ώρες την επομένη της Πρωτοχρονιάς. Πάλι το διερευνητικό βλέμμα της προσηλώθηκε στο πρόσωπό μου. Της πέταξα δίπλα της, στο χιόνι, ένα κομμάτι παστού μπακαλιάρου – ήξερα από τον πατέρα μου ότι είναι αδύνατον να αντισταθεί στο άρωμά του. Κοίταζε μια εμένα μια το παστό ψάρι, αλλά αιφνιδίως μου γυρίζει την πλάτη σαν ναρκισσεύμενη καλλονή κι εξαφανίζεται μες στο σκοτάδι.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

Ιστορίες μικρού μήκους
από τη «μαύρη ήπειρο»

Όλγα: η «αγία»
που αγαπούσε τα κορίτσια

Θα απορείτε γιατί ξεκινώ την αφήγησή μου γύρω από το τζάκι κάπως απότομα με μια ιστορία ομοφυλόφιλης «αποπλάνησης» κοριτσιών που συντάραξε την πρώιμη εφηβεία μου στον γαλήνιο γενέθλιό μου τόπο. Μάρτυς μου ο συγγραφέας. Πέρασε από το νοσοκομείο στη Μεσογείων να με «ψήσει» να του δανείσω ορισμένες προσωπικές ιστορίες μικρού μήκους από την επιστημονική και προσωπική μου ζωή σε μια έρευνα για τη «μαύρη ήπειρο», κατά Φρόυντ, δηλαδή τον ψυχο-σεξουαλικό κόσμο των γυναικών. Την ανατομία της θηλυκότητας. Του πρότεινα η σχετική συζήτηση να γίνει μες στις Γιορτές εδώ, στο «μοναστήρι» μου. Εκείνη ακριβώς τη στιγμή άκουσα την παιδική μου κραυγή: «Ε-ε-έρ-χε-ται!» από τον διάδρομο της κλινικής την οποία διευθύνω. Μίμηση της κραυγής που διαπερνούσε τα σοκάκια της κωμόπολής μας κι έφτανε ως τα καΐκια στο λιμάνι. «Ε-ε-έρ-χε-ται!» όχι ο Κωνσταντίνος Καραμανλής της ΕΡΕ, της τότε Δεξιάς, αλλά

ο γλυκός βραστός ή ο μέτριος με τρεις ή τέσσερις φουσκάλες. Ναι, ήμουν ο «γιος του καφετζή». Έτρεχα με τον δίσκο, ανεβοκατέβαινα σκάλες, γραφεία, μαγαζιά, εργαστήρια κι ούτε μια φουσκάλα δεν χανόταν, ενώ η κραυγή μου καθησύχαζε τους ανυπόμονους θεριακλήδες.

Οι κεντρώοι κι οι αριστεροί διαμαρτύρονταν: «Χάρη, κόψε το “Ε-ε-έρ-χε-ται!”», φώναζε: “Έφτασε”, και τα ρέστα δικά σου». Έτσι με πονηρές εναλλαγές του «Ε-ε-έρ-χε-ται!» με το «Έφτασε!» αύξανα τις προσωπικές μου εισπράξεις.

Κατέφθασε, λοιπόν, κι ο αδιάκριτος ταραξίας παιδικός φίλος μου.

«Ωραία υποδοχή, ρε Χάρη, μόνο που δεν με συνέλαβαν οι άνθρωποι της ασφάλειας του νοσοκομείου. Κι έχω μαζί μου και δείγμα από τα παλιά κλοπιμαία».

Κρατούσε ένα καλάθι με αποξηραμένα φρούτα και ξηρούς καρπούς απ’ την τοπική παραγωγή του νησιού μας.

Στρέφεται τότε στους γιατρούς της ομάδας μου:

«Σας έχει αποκαλύψει ο σεβαστός καθηγητής σας ότι υπήρξε αρχηγός παιδικής συμμορίας που απαλλοτριώνει το δέκα τοις εκατό από τα απλωμένα για αποξήρανση στις ταρατσες των γηγενών; Σύκα, δαμάσκηνα, σταφίδες, καρύδια, αμύγδαλα, φουντούκια, ξινόχοντρο, ό,τι μπορείς να φανταστείς. Εμείς, παιδιά προσφύγων, δεν είχαμε όπως οι άλλοι κήπους και αμπέλια στην ημιορεινή ζώνη του νησιού».

Συμμαθητής μου από το δημοτικό, όπως καταλάβα-

τε. Μπάρκαρε νωρίς και μετά πρόκοψε στο νησί όταν ξεκίνησε ο τουρισμός στα τέλη της δεκαετίας του '60.

«Δεν κλέβαμε μόνο. Εμείς οι κεραμιδόγατοι του νησιού ακούγαμε από τις καμινάδες όλα τα μυστικά των νοικοκυραίων, ακόμα και τα πονηρά ή και τα εγκλήματα. Σώσαμε μια οικογένεια από δηλητηρίαση. Τυλιγμένοι με τα σεντόνια της μπουγάδας σαν φαντάσματα ορμήσαμε πάνω στην Πελαγία, η οποία έσταζε από την καμινάδα δηλητήριο στη γειτονική της οικογένεια, στο τσουκάλι της. Τότε μάλλον χλωρίνη, αύριο πιθανόν και παραθείο, αν δεν την προλαβαίναμε. Έπεσε απ' την τρομάρα της, προσγειώθηκε ανώμαλα στο σοκάκι κι έσπασε το πόδι της. Μίσση συγγενών μεσοτοιχίας. Ακούγαμε κι άλλα πονηρά, όπως από της “χήρας τον ανηφορά”, την καμινάδα. Τότε από την κορφή του λόφου μπορούσαμε από ταράτσα σε ταράτσα να φτάσουμε στο λιμάνι. Κι ο Χάρης, ο καθηγητής σας, πάντα αρχηγός, μέχρι που κλείσανε τον καφενέ και φύγανε για την Αθήνα».

Τον οίστρο του Κυκλαδίτη συμμαθητή μου διέκοψε η είσοδος του Σταύρου Ξαρχάκου για προγραμματισμένη θεραπεία· ο Μίμης σπεύδει να τον προϋπαντήσει:

«Ο κορυφαίος των κοντών έχει διεισδύσει όσο ελάχιστοι στο γυναικείο ασυνείδητο κι αν αυτός μιλήσει, θα ξεκλειδώσουμε πολλούς γρίφους που βασανίζουν εραστές, ποιητές, ψυχαναλυτές, νευροεπιστήμονες».

«Πάνω κι από τον “Ψηλό”, τον μακαρίτη φίλο σου;»
ρωτώ εγώ.

«Ο “Ψηλός” δεν έπιανε χαρτωσιά μπροστά στον “Κο-
ντό” σ’ αυτό το θέμα».

«Στο όνειρό του», αστειεύεται γελαστός ο Σταύρος,
ενώ ο Μίμης μας καθηλώνει με άγνωστα περιστατικά
Μίκη-Ξαρχάκου και κλείνει την αφήγησή του τραγου-
δώντας τα «Ρολόγια» με μπιθικωτσική φωνή.

«Σε μένα ήρθε τη νύχτα της 21ης Απριλίου ο Γρηγό-
ρης για να τον κρύψω», συμπληρώνει ο Ξαρχάκος.

«Έχω ενοχές απέναντι στον Σταύρο», μου εξομολο-
γήθηκε μετά ο Μίμης. «Δεν έχω κάνει το χρέος μου προς
το έργο του. Ο τυφώνας-Μίχης με απορροφούσε».

Αυτή η έντονα βιωματική στιγμή με γύρισε έξι δεκαε-
τίες πίσω στο νησί μας κι είδα τον δωδεκάχρονο εαυ-
τό μου να σερβίρει τα τελευταία ούζα στους νυχτερι-
νούς συμπότες, όπως και στους συμπαίκτες της χαρ-
τοπαιξίας, μέσα στο ντουμάνι του καφενέ. Αχ, αυτό το
ντουμάνι! Πρόσφατα ο νεαρός πνευμονολόγος μας μου
δηλώνει έκπληκτος:

«Βλέπω, κύριε καθηγητά, ότι καπνίζατε στην παι-
δική σας ηλικία».

«Ναι, έχω καπνίσει χιλιάδες κούτες χύμα τσιγάρα
και χιλιάδες πακέτα “Τέλειον”, “Καρέλια”, “Ματσάγ-
γος”, “Άσσοσ-Παπαστράτος”».

Κι ας μην το ’χω βάλει στα χείλη μου.

Έξω έριχνε χιονόνερο. Τον Δεκέμβρη του ’63 πάγω-
σε η Ελλάδα, χιόνισε και στις Κυκλάδες. Οι δρόμοι εί-
χαν ερημώσει από νωρίς. Ευκαιρία να αντικαταστήσω

με καινούργια τα δύο περιοδικά –*Μάσκα και Μυστή-
που είχα βουτήξει απ’ το περίπτερο της Όλγας.*

Το περίπτερο της Όλγας ήταν ένας μικρός παράδει-
σος για τους πιτσιρικάδες του απομονωμένου τότε νη-
σιού μας. Πρώτη έβαλε φυγείο με παγωτά, αναψυκτι-
κά και μπίρες. Ζεστές τυρόπιτες το πρωί, το απόγευμα
κείκ για λογαριασμό του ζαχαροπλαστέιου «Τέρψις».
Σάντουιτς με τυρί και σαλάμι από το εστιατόριο «Αλέ-
ξης». «Υπάρχει ψωμί για όλους», απαντούσε στους
διαμαρτυρούμενους για αθέμιτο ανταγωνισμό μαγαζά-
τορες. Η Όλγα είχε γερές πλάτες στην Αγορανομία, στη
Χωροφυλακή και προπαντός στην Εκκλησία. Τελευταία,
στριμωχνόταν στον μικρό χώρο του περίπτερου με τη
δεκαεξάχρονη Νίκη, να την εκπαιδεύσει στις τιμές, στους
λογαριασμούς και βέβαια στο τεφτέρι. Η Νίκη δεν
έπαιρνε τα γράμματα, έμεινε δυο χρονιές στην τρίτη γυ-
μνασίου. Ασκούμενη, λοιπόν, περιπτερού, αντί να γυρι-
σει στο χωριό να την παντρέψουν με κανέναν βοσκό.

Το περίπτερο, γωνιακό, στη διασταύρωση τεσσάρων
δρόμων. Πάω τοίχο τοίχο και πλησιάζω πίσω από την
πόρτα του να κρυφακούσω, μήπως έχω κάποια απροσ-
δόκητη έξοδο της Όλγας ή της Νίκης. Στα αυτιά μου
φτάνει ένα λαχάνιασμα, παράξενο, κι ύστερα κάτι σαν
λυγμός, μα δεν ήταν κλάμα. Σκύβω, ανασηκώνω ελα-
φρά τον μουσαμά πάνω στον πάγκο, αφήνω τα παλιά
περιοδικά, παίρνω στα τυφλά δυο καινούργια κι όπως
κάνω να την κοπανήσω, από μια χαραμάδα στο τζάμι
το μάτι μου πιάνει μια ακατανόητη, τότε, σκηνή. Η Όλ-
γα, που σαραντάριζε απάντρευτη, κουνούσε ρυθμικά

το χέρι της ανάμεσα στα πόδια της τροφαντής δεκαεξάχρονης. Κι η τελευταία φαινόταν να το απολαμβάνει με κλειστά μάτια. Έντρομος απομακρύνομαι στα τέσσερα με τα περιοδικά κάτω απ' την μπλουζα μου.

Δεν είπα λέξη σε κανέναν, ούτε στα παιδιά της «συμμορίας».

Ήμουν «συνεταίρος» της Όλγας. Κάθε πενήντα πακέτα τσιγάρα που αγόραζα μονοπωλιακά από το περίπτερό της εις βάρος του ανταγωνιστή της, έπαιρνα μίζα. «Σε είδος ή σε χρήμα;» με ρωτούσε πάντα. «Ωραία, δίνε τα στη μάνα σου ή, πιο σωστά, βάλ' τα στην άκρη μαζί με τα φιλοδωρήματα, να επενδύσεις κάποια μέρα σε μια καλή δουλειά. Έχω μια ιδέα για σένα».

Πώς ήταν; Θα την περνούσες για μια συνηθισμένη νησιώτισσα με ελαφρώς αχλαδωτό σώμα, μακρόστενο πρόσωπο, κάπως μεγαλούτσικη μύτη – όλα συνηθισμένα, σας επαναλαμβάνω, αν εξαιρέσουμε τα μάτια της. Ω Θεέ μου, δεν έχω ξαναδεί τόσο έξυπνα και διαπεραστικά μάτια. Σε ξεγύμνωναν, διάβαζαν και τις πιο απόκρυφες σκέψεις σου. Ήταν του δημοτικού, αλλά είχε πολύ υψηλό IQ. Επιχειρηματικό δαιμόνιο. Σύντομα έβαλε στο χέρι και το περίπτερο του ανάπηρου που κόμπαζε στον πατέρα μου: «Μπάμπη, το ξεφορτώθηκα και ζω σαν πασάς με το μίσθωμα που μου δίνει η Όλγα. Δεν θα αξιωθεί ο καραγωγέας να δει εγγόνια. Αυτή έχει το μυαλό της στις δουλειές και όχι στους γαμπρούς. Κρίμα, κι είναι σπαθί κοπέλα».

Η Όλγα εγκατέστησε στο δεύτερο περίπτερό της – ασκούμενη– την Ελευθερία, την κόρη του ψαρά. Ντρά-

πηκα να κατασκοπεύσω τα φροντιστηριακά μαθήματα στο δεύτερο περίπτερο.

Πέρασε καιρός, κοντά δυο χρόνια, όταν η Όλγα, κουμπάρα, στεφάνωσε τη Νίκη με τον γιο του μαραγκού. Την προίκισε, λέγανε, με το μισό περίπτερο. Την ίδια περίοδο νέα αστέρια προστέθηκαν στο επιχειρηματικό της στερέωμα. Πήρε την αντιπροσωπεία της «Coca-Cola», που μετεξελίχθηκε σε κάβα-χρυσωρυχείο καθώς άνοιγε ο τουρισμός στο νησί. Διεκδίκησε και εξασφάλισε το Πρακτορείο Εφημερίδων και Περιοδικών, το οποίο μετατράπηκε στο κύριο βιβλιοχαρτοπωλείο του νησιού. Σ' όλες τις δουλειές εμπιστευόταν νέες γυναίκες και δεν έπεσε έξω.

Ένα βράδυ, πριν βγει το φεγγάρι, έφτασα ξυπόλυτος, ταράτσα με ταράτσα, σε κείνη της Όλγας για να κατέβω στη διπλανή, όπου ο ράφτης ξέραινε μεγάλη ποσότητα σύκων και δαμάσκηνων απ' το χωριό του. Θα γέμιζα το σακούλι μου και θα το παρέδιδα στον τσιλιαδόρο μου, δυο ταράτσες πιο πάνω, να μεταφέρει τα κλοπιμαία μας στην ασφαλή κρύπτη μας στη Λέσχη των Προσκόπων. Τότε το μάτι μου πέφτει στη νιόπαντρη Νίκη να προχωρεί βιαστικά, επιφυλακτικά, κοιτώντας δεξιά αριστερά στο στενό σοκάκι, θαρρείς κι ήθελε να κρυφτεί. Τρυπώνει στην αυλή της Όλγας με τα βασιλικά, έτοιμα για την αρτοκλασία του Τιμίου Σταυρού, ενώ εγώ οριζοντιωμένος στην ταράτσα λιγώνομαι από το άρωμα του ταψιού που κρατάει η Νίκη, ζεστή μουσταλευριά με καρύδια, αμύγδαλα και μπόλικη κανέλα.

Χτυπά απαλά την πόρτα με τα δάχτυλα, όχι με το ρόπτρο. Το «Ποιος είναι;» της Όλγας δεν τ' ακούω, όμως εκείνη απαντά χαμηλόφωνα: «Εγώ, η κουμπάρα». Η Όλγα δεν ανοίγει, πρέπει να τη διώχνει μ' έναν βρुχθημό.

Η Νίκη πεισματικά ξαναχτυπά. Δοκιμάζει δυο τρεις φορές, ώσπου μισανοίγει η πόρτα και μια αγριεμένη Όλγα τη μαλώνει:

«Έβαλες στεφάνι, είναι αμαρτία. Να πας στον άντρα σου».

«Μα δεν... Θέλω να σου μιλήσω».

«Τι “δεν”... Εγώ σου τα 'μαθα, μάθε τα και στον Τάσο».

Αυτά της λέει και της κλείνει κατάμουτρα την πόρτα.

Η Νίκη επιμένει, χτυπά, ξαναχτυπά.

«Άνοιξε, κουμπάρα, θα με δουν».

Σιγή στο εσωτερικό, αλλά το τελευταίο έπιασε τόπο γιατί δυο τρία λεπτά μετά η Όλγα, σωστή μαινάδα, ανοίγει την πόρτα, αρπάζει άγρια τη Νίκη και τη σέρνει μέσα στην κάμαρα. Το ταψί παραλίγο να γλιστρήσει στο πλακόστρωτο της αυλής.

Θες η περιέργεια, θες ο φόβος, κόλλησα στην τάρτασα της Όλγας κι ο πατέρας μου θα 'ταν έξαλλος από την εξαφάνισή μου. Σύρθηκα μέχρι την καμινάδα μπας κι ακούγεται τίποτα. Έφτανε κάτι σαν ψευτοκλαψούρισμα της Νίκης, ύστερα σιγή, μισή ώρα κάτι σαν λαχάνιασμα και στο τέλος, ξεθυμασμένα, μερικά βογκητά. Δεν άργησε να ξεπορτίσει η Νίκη, να διασχίσει στα κλεφτά την αυλή και να τρέξει ανάλαφρη στο στενο-

σόκακο, μ' ένα αίσθημα πληρότητας κι ευτυχίας στην κίνησή της, θα 'λεγα σήμερα.

Φως φανάρι απολάμβανε ότι συνέβη ανάμεσά τους, αλλά τι ήταν αυτό; Γνώριζα καλά τι κάνει ο άντρας με τη γυναίκα, πρώτα από τις υπηρεσίες που πρόσφεραν οι τράγοι στις γίδες της κωμόπολης. Μια ξαδέλφη του πατέρα μου του έλεγε: «Μπάμπη, εσύ άνοιξες καφενέ, εγώ μπουρδέλο για γίδες». Είχε δύο τράγους, είκοσι πέντε δραχμές η επίσκεψη της γίδας!

Επιστρέφοντας στον καφενέ, βρήκα τον Τάσο, τον μαραγκό, βιδωμένο στο περίπτερο, να απολαμβάνει τη βραδινή βάρδια. Με κέρασε ένα απούλητο κέικ – ήμουν ο καλύτερος πελάτης του. Κάποιους μήνες μετά, άκουσα στον καφενέ το εξής κουτσομπολιό. Τον ρωτούν: «Πώς πάει, ρε Τάσο, ο γάμος με τη Νίκη;» Εκείνος απαντούσε εμπιστευτικά: «Τζάμπα μουνί, ρε παιδιά, τζάμπα...» Το φαντάζεστε;

Αιφνιδίως, δίχως να ακουστεί το παραμικρό ή να συμβεί κάτι ιδιαίτερο, η Όλγα εγκατέλειψε το νησί για την Αθήνα, αν και βάδιζε από θρίαμβο σε θρίαμβο, ενώ όλοι στο νησί περίμεναν πως το επόμενο βήμα της θα 'ταν στον ανερχόμενο τουρισμό. Δεν θ' αργήσει να ακολουθήσει κι η δική μας οικογένεια. Ο πατέρας μου εξασφάλισε ένα καλό θυρωρείο στο Γουδί καθώς μας εκτόπισαν από τον καφενέ, ο οποίος κατεδαφίστηκε μαζί με τα διπλανά μαγαζιά για να χτιστεί το πρώτο ξενοδοχείο της πόλης. Άλλαξε ριζικά η ζωή μου. Έγινα ο καλύτερος μαθητής στις τρεις τελευταίες τάξεις, μπήκα στην Ιατρική Αθηνών και τα υπόλοιπα τα γνωρίζετε.